

O'ZBEKISTON SHAROITIDA QISHLOQ XO'JALIGI VA IQTISODIYOT

Samarqand davlat tibbiyot Universiteti

Tillar kafedrası assistenti

Nasimova Soxiba Yaxyayevna

Abstract. Qishloq xo'jaligi har bir mamlakat iqtisodiyotining muhim tarmoqlaridan biridir. U aholini oziq-ovqat mahsulotlari bilan ta'minlaydi va ko'plab ish o'rinlarini yaratadi. Qishloq xo'jaligiga dehqonchilik, chorvachilik, bog'dorchilik va boshqa sohalar kiradi.

Kalit so'zlar: qishloq xo'jaligi , bozor, talab, taklif, texnologiyalar, tarmoqlar, xarid

Annotation: Agriculture is one of the important sectors of the economy of every country. It provides the population with food products and creates many jobs. Agriculture includes farming, animal husbandry, horticulture and other sectors. In my opinion, agriculture is very important not only for economic development, but also for ensuring the country's food security. By using modern technologies and innovative methods, it is possible to increase productivity and effectively use natural resources.

Keywords: agriculture, market, demand, supply, technologies, sectors, procurement

Аннотация Сельское хозяйство — один из важнейших секторов экономики каждой страны. Оно обеспечивает население продуктами питания и создает множество рабочих мест. Сельское хозяйство включает в себя земледелие, животноводство, садоводство и другие отрасли. На мой взгляд, сельское хозяйство очень важно не только для экономического развития, но и

для обеспечения продовольственной безопасности страны. Использование современных технологий и инновационных методов позволяет повысить производительность и эффективно использовать природные ресурсы.

Ключевые слова: сельское хозяйство, рынок, спрос, предложение, технологии, отрасли, закупки

Mening fikrimcha, qishloq xo‘jaligi nafaqat iqtisodiy rivojlanish, balki mamlakat oziq-ovqat xavfsizligini ta‘minlash uchun ham juda muhim. Qishloq xo‘jaligi qo‘shimcha imkoniyatlarga boy soha. Bozorlarimiz fayzu barakasi,

Zamonaviy texnologiyalar va innovatsion usullarni qo‘llash orqali hosildorlikni oshirish va tabiiy resurslardan samarali foydalanish mumkin. Hayotimiz farovonligi ko‘p jihatdan unga bog‘liq. Zero, yurtimiz zamini saxovatli. Shu bois keyingi yillarda agrar sohani tubdan isloh qilish va uni bozor talablariga moslashtirish ishlariga katta e‘tibor qaratilmoqda. Masalan, davlat xarid narxlarining qariyb 3 barobar oshirilishi paxtachilik va g‘allachilikni daromad keltiradigan tarmoqqa aylantirdi. Qolaversa, paxtachilikda mutlaqo yangicha ish tutumiga, ya‘ni klaster tizimiga o‘tilgani mehnatga munosabatni tubdan o‘zgartirdi. Ishni samarali tashkil etish va boshqarish imkoniyati yuzaga keldi. Shuningdek, paxta maydonlarida sug‘orishning tejamkor usullari tatbiq etildi. Shu yilning o‘zida 25 ming gektar paxta maydonida suv tejovchi yangi sug‘orish tizimi joriy qilinishi natijasida o‘tgan yildagiga nisbatan uch barobar ko‘p hosil olish kutilayotgani, foydalanishdan chiqqan 1 million 100 ming gektar yer maydoni qayta foydalanishga kiritilayotgani shunday sa’y-harakatlar samarasidir.

- qishloq xo‘jaligi yerlaridan foydalanishni takomillashtirish;
- suvdan foydalanish samaradorligini oshirish;
- qishloq xo‘jaligini davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlash hamda davlat xaridlari tizimini takomillashtirish;
- qishloq xo‘jaligining eksport salohiyatini oshirish va qo‘shilgan qiymatga ega mahsulotlar hajmini ko‘paytirish;
- qishloq xo‘jaligiga xizmat ko‘rsatish sohasida raqobat muhitini shakllantirish;

- qishloq xo'jaligida axborot texnologiyalarini keng joriy qilish hamda qishloq xo'jaligi statistikasini to'liq raqamlashtirish orqali ma'lumotlar haqqoniyligini ta'minlash;
- kadrlar masalasini hal etish, ilm-fanni rivojlantir

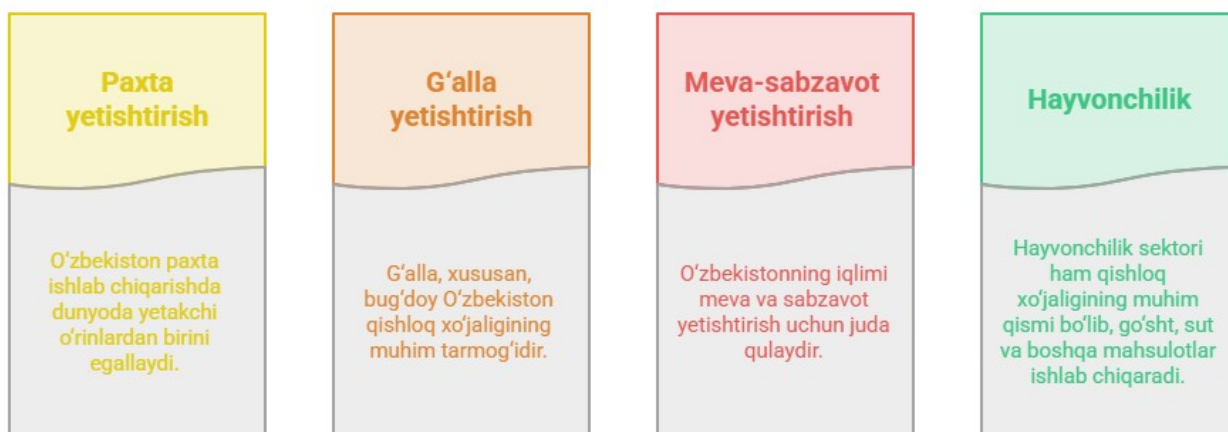
Bo'lim qishloq xo'jaligi va oziq-ovqat sektorida qo'llaniladigan iqtisodiy tadqiqotlarga e'tibor qaratadi. Asosiy tadqiqot faoliyati bozorlar, marketing va qishloq-oziq-ovqat mahsulotlarini iste'mol qilish bilan bog'liq; firma va ta'minot zanjirini tashkil etish va boshqarish; ishlab chiqarish omillari va tabiiy resurslar iqtisodiyoti, qishloq va atrof-muhitni baholash; qishloq xo'jaligi, qishloq va oziq-ovqat siyosati, mintaqaviy iqtisodiy tizimlar va davlat tomonidan taqdim etilgan tovarlar; qishloq xo'jaligi, ekologiya va oziq-ovqat qonunlari.

Qishloq Xo'jaligining Asosiy Tarmoqlari

O'zbekiston qishloq xo'jaligi asosan quyidagi tarmoqlardan iborat:

1. Paxta yetishtirish: O'zbekiston paxta ishlab chiqarishda dunyoda yetakchi o'rinlardan birini egallaydi. Paxta nafaqat mamlakat iqtisodiyotining asosiy qismi, balki ko'plab ish o'rinlarini ham ta'minlaydi.
2. G'alla yetishtirish: G'alla, xususan, bug'doy O'zbekiston qishloq xo'jaligining muhim tarmog'idir. Mamlakatda g'alla yetishtirish uchun qulay sharoitlar mavjud bo'lib, bu oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi.
3. Meva-sabzavot yetishtirish: O'zbekistonning iqlimi meva va sabzavot yetishtirish uchun juda qulaydir. Bu tarmoq nafaqat ichki bozorni ta'minlaydi, balki eksport imkoniyatlarini ham kengaytiradi.
4. Hayvonchilik: Hayvonchilik sektori ham qishloq xo'jaligining muhim qismi bo'lib, go'sht, sut va boshqa mahsulotlar ishlab chiqaradi. Bu soha rivojlanishi uchun zamonaviy texnologiyalarni joriy etish zarur.

Qishloq xo'jaligining Asosiy Tarmoqlari

Qishloq xo'jaligi va oziq-ovqat bozorlari va marketingi

Qishloq xo'jaligi va chorvachilik mahsulotlarining iqtisodiy jihatlarini, sanoatda qayta ishlash va tarqatish, narxlarni tahlil qilish va raqobatbardoshlikni milliy va xalqaro darajada o'rganish. Qishloq-oziq-ovqat mahsulotlari marketingi, iste'molchilarning xulq-atvori, aloqa va narx strategiyasi. Mahsulot va jarayon atributlarini baholash. Yangi mahsulotlarni ishlab chiqish.

Firma va ta'minot zanjirini tashkil etish va boshqarish

Qishloq xo'jaligi hisobi usullarini o'rganish; oziq-ovqat va nooziq-ovqat kontekstlarida firmaning iqtisodiy va moliyaviy ko'rsatkichlarini tahlil qilish. Qishloq-oziq-ovqat ta'minoti zanjirlarida qiymat yaratish va taqsimlash. Investitsion tanlovlarni, texnologik va tashkiliy innovatsiyalarni iqtisodiy baholash. Mahsulotning hayot aylanishini tahlil qilish; qishloq xo'jaligida oziq-ovqat yo'qotishlari va chiqindilarining oldini olish va kamaytirish.

Ishlab chiqarish omillari va tabiiy resurslar iqtisodiyoti, qishloq va atrof-muhitni baholash. Ishlab chiqarish omillarini boshqarish va bozorlari, moliyaviy va fiskal jihatlarini o'rganish. Barqaror ishlab chiqarish zanjirlarini boshqarish. Baliqchilik va akvakultura iqtisodiyoti, baliq zahiralarini bio-iqtisodiy

modellashirish va dengiz va qirg'oq faoliyati o'rtasidagi sinergiya. Ekologik, ijtimoiy-iqtisodiy va hududiy barqarorlik tahlili.

Qishloq xo'jaligi va oziq-ovqat siyosati, mintaqaviy iqtisodiy tizimlar va davlat tomonidan taqdim etilgan tovarlar

Mahalliy, Yevropa va xalqaro qishloq-oziq-ovqat tizimlari (qishloqni rivojlantirish, Yagona qishloq xo'jaligi siyosati, oziq-ovqat xavfsizligi) bilan bog'liq siyosatlarni baholash; Mintaqaviy agro-oziq-ovqat tizimlari (O'rta yer dengizi havzasi, Bolqon va Markaziy-Sharqiy Yevropa) va ularning ijtimoiy-iqtisodiy integratsiyasini tahlil qilish. Jamoat tovarlari siyosati (ekotizim xizmatlari, biologik xilma-xillik, veterinariya va sog'liqni saqlash).

Qishloq xo'jaligi, ekologiya va oziq-ovqat qonuni

Qishloq xo'jaligi, agro-ekologiya va oziq-ovqat sohalarini xalqaro, Evropa Ittifoqi va milliy tartibga solish bo'yicha tadqiqotlar. Qishloq xo'jaligining qoldiq maydonlarini boshqarishda tadbirkorlik va mulk o'rtasidagi huquqiy munosabatlarni, xususan, agrar shartnomani nazarda tutgan holda o'rganish. Xulosa qilib aytganda, qishloq xo'jaligi mamlakat iqtisodiyotining muhim tarmoqlaridan biri bo'lib, aholini oziq-ovqat mahsulotlari bilan ta'minlashda va iqtisodiy barqarorlikni saqlashda katta ahamiyatga ega. Zamonaviy texnologiyalarni joriy etish, yer va suv resurslaridan oqilona foydalanish hamda ekologik barqarorlikni ta'minlash qishloq xo'jaligining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, ushbu sohani rivojlantirish orqali yangi ish o'rinlari yaratiladi va mamlakatning eksport salohiyati ortadi. Shuning uchun qishloq xo'jaligini qo'llab-quvvatlash va yanada rivojlantirish har bir davlatning ustuvor vazifalaridan biri hisoblanadi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Food and Agriculture Organization. (2023). The state of food and agriculture 2023. FAO.
2. Food and Agriculture Organization. (2022). World food and agriculture: Statistical yearbook 2022. FAO.
3. Penson, J. B., Capps, O., Rosson, C. P., & Woodward, R. T. (2015). Introduction to agricultural economics (6th ed.). Pearson.
4. Acquah, G. (2018). Principles of crop production: Theory, techniques, and technology (3rd ed.). Pearson.
5. Beierlein, J. G., Schneeberger, K. C., & Osburn, D. D. (2014). Principles of agribusiness management (5th ed.). Waveland Press.
6. Rains, G. C., & Thomas, D. L. (2019). Agricultural technologies and innovations. Springer.
- World Bank. (2023). Agriculture and food. World Bank Publications.
7. United Nations. (2023). Sustainable development goals report 2023. United Nations.
8. Van Loon, G. W., Patil, S. G., & Hugar, L. B. (2020). Agricultural sustainability: Strategies for assessment. Sage Publications.
9. Brady, N. C., & Weil, R. R. (2016). The nature and properties of soils (15th ed.). Pearson.
- Moyer, J. (2016). Organic agriculture: A global perspective. CRC Press.